

Ny Grønningen – Opførelse af 2 x 12 boliger med tilhørende servicebygning.

Aabenraa Kommunes fravigelser til AB 18

1. Indledning

Nærværende dokument indeholder en ikke-udtømmende liste over de væsentligste fravigelser til AB 18 i Aabenraa Kommunes standard-fagentrepriseraftale.

Det skal understreges, at fagentrepriseraftalen har aftaleretlig forrang, hvorfor fravigelser anført i fagentrepriseraftalen er gældende, uanset om de fremgår af dette dokument eller ej.

2. Skematisk oversigt

AB 18	Fravigelse	Begrundelse
<p>§ 5, stk. 5. Vedståelsesfristen for tilbud er 20 arbejdsdage fra tilbuddets datering. Hvis bygherrens udbud er sendt til flere tilbudsgivere med frist for afgivelse af tilbud, regnes de 20 arbejdsdage fra den tilbudsfrist, der er fastsat i udbudet.</p>	<p>I Aabenraa Kommune er punktet fraveget</p> <p>§ 5, stk. 5: Vedståelsesfristen fastsættes til 60 arbejdsdage</p>	<p>Dette er valgt, da Aabenraa Kommune politisk kan behandle skema B for frigivelse af økonomi efter licitation.</p>
<p>§ 6, stk. 3: <i>Følgende rangorden skal være gældende ved indbyrdes modstrid mellem aftaledokumenternes bestemmelser, medmindre andet følger af almindelige fortolkningsprincipper:</i></p> <p>a) <i>Entrepriseraftalen.</i></p> <p>b) <i>Brevveksling, møderefer-</i></p>	<p>I Aabenraa Kommunes standard-fagentrepriseraftale pkt. 4 "Aftalegrundlag" er bestemmelsen fraveget, så entreprenørens tilbud rangerer sidst i aftalegrundlaget:</p> <p>"4.1 For Aftalen gælder nedenstående dokumenter i prioriteret rækkefølge. I tilfælde af modstrid mellem to dokumenter, gælder det højest prioriterede forud for det lavere prioriterede.</p>	<p>Dette er valgt, da Aabenraa Kommune ikke efter kontraktunderskrivelse vil risikere nogen uoverensstemmelser om, hvorvidt evt. fravigelser i tilbuddet til det i udbuddet anførte er gældende.</p> <p>Ønsker tilbudsgiver at fravige bestemmelser i</p>

<p><i>ter og andet skriftligt materiale, der indeholder vedtagne ændringer, tilføjelser eller præciseringer af udbuds- eller tilbudsmaterialet, og som er senere end tilbuddet.</i></p> <p><i>c) Entreprenørens tilbud.</i></p> <p><i>d) Brevveksling, mødereferater og andet skriftligt materiale, der indeholder ændringer, tilføjelser eller præciseringer af udbudsmaterialet, og som er senere end udbuddet og tidligere end tilbuddet.</i></p> <p><i>e) Bygherrens udbudsmateriale.</i></p> <p><i>f) AB 18.</i></p>	<p>Et lavere prioriteret dokument kan dog udfylde, uddybe eller supplere et højere prioriteret.</p> <p>4.1.1 Aftalen</p> <p>4.1.2 Brevveksling, mødereferater eller skriftligt materiale, der indeholder vedtagne ændringer, tilføjelser eller præciseringer af udbuds- eller tilbudsmaterialet, og som er senere end tilbuddet (bilag 1):</p> <p>4.1.2.1 [Ovenstående dokumenter oplistes med angivelse af dato og med nyeste dokument øverst. Dokumenterne bilagslitreres med 1.1, 1.2, 1.3 og så fremdeles.]</p> <p>4.1.3 Brevveksling, mødereferater eller andet skriftligt materiale, der indeholder ændringer, tilføjelser eller præciseringer af udbudsmaterialet, som er senere end udbuddet og tidligere end tilbuddet (bilag 2):</p> <p>4.1.3.1 [Ovenstående dokumenter oplistes med angivelse af dato og med nyeste dokument øverst. Dokumenterne bilagslitreres med 2.1, 2.2, 2.3 og så fremdeles.]</p> <p>4.1.4 Bygherrens udbudsmateriale (bilag 3):</p> <p>4.1.4.1 Udbudsbekendtgørelse af [dato] (bilag 3.1)</p> <p>4.1.4.2 Udbudsbetingelser af [dato] (bilag 3.2)</p> <p>4.1.4.3 Udkast til fagentrepriseraftale af [dato] (bilag 3.3)</p> <p>4.1.4.4 Tilbudsliste af [dato] (bilag 3.4)</p>	<p>udbudsmaterialet, må dette således ske ved at angive det som et klart og tydeligt forbehold i tilbuddet, hvorefter Aabenraa Kommune må vurdere, om Aabenraa Kommune til trods for forbeholdet lovligt kan lade tilbuddet indgå i tilbudsvurderingen.</p> <p>Kan Aabenraa Kommune lovligt gøre dette, og vurderes tilbuddet som det bedste, vil fravigelsen til udbudsmaterialet herefter blive tilføjet som aftalt i referater fra kontraktforhandling eller lignende.</p> <p>Der gøres opmærksom på, at Aabenraa Kommune ved udbud af opgaver som udgangspunkt altid er berettiget og ofte også forpligtet til at afvise tilbud med forbehold til udbudsmaterialet.</p>
---	---	---

	<p>4.1.5 Almindelige betingelser for arbejder og leverancer i bygge- og anlægsvirksomhed, AB 18 i det omfang, at de ikke er fraveget i Aftalen.</p> <p>4.1.6 Entreprenørens tilbud (bilag 4):</p> <p>4.1.6.1 [Tilbudsdokumenter oplistes. Dokumenterne bilagslitreres med 4.1, 4.2, 4.3 og så fremdeles.]</p> <p>4.2 Enhver ændring i Aftalen og aftalegrundlaget skal ske skriftligt og være underskrevet af begge parter for at være bindende.”</p>	
	<p>§ 7, stk. 2: Entreprenøren må alene give transport på entreprisensummen eller restentreprisensummen og kun til anerkendt pengeinstitut. Transporten skal anmeldes for og noteres af Aabenraa Kommune – kommunale Ejendomme.</p>	<p>Aabenraa Kommune præciser:</p>
	<p>§ 8: Underentreprenører, der udfører væsentlige dele af arbejdet, kan ikke udskiftes uden bygherrens skriftlige samtykke.</p> <p>§ 8, stk. 4: Entreprenøren skal ved påkrav kunne dokumentere, at der i forhold til de underentreprenører- og leverandører, som entreprenøren anvender i forbindelse med arbejdets udførelse, indgås aftaler efter AB 18 uden ændringer i § 8, stk. 4, § 12 stk. 5 og § 47 stk. 1. Dokumentation kan være en af begge parter underskrevet erklæring om anvendelse af AB 18.</p>	<p>Aabenraa Kommune præciser:</p> <p>Aabenraa Kommune præciser:</p>

	<p>§ 8, stk. 5: Totalentreprenøren er forpligtet til at oplyse bygherren, såfremt der indgås aftaler med underrådgivere, underentreprenører eller leverandører, hvori der gælder en ansvarsbegrænsning.</p>	
	<p>§ 9, stk. 3: Såfremt Bygherre er en almen boligorganisation eller anden ikke-momsregisteret bygherre beregnes sikkerhedens størrelse på baggrund af entreprisesummen inkl. moms.</p>	<p>Aabenraa Kommune præciser:</p>
<p>§ 11: Stk. 1 <i>Bygherren skal tegne og betale sædvanlig brand- og stormskadeforsikring fra arbejdets påbegyndelse, indtil mangler, der er påvist ved afleveringen, er afhjulpet. Entreprenøren og eventuelle underentreprenører skal medtages som sikrede på forsikringspolicen. Forsikringen skal omfatte samtlige entreprenørers arbejder på den bygning eller det anlæg, entrepriseaftalen vedrører. Ved om- eller tilbygning skal forsikringen dække skade på dette arbejde og på den bygning eller det anlæg, der er genstand for om- eller tilbygning. Selvrisiko påhviler bygherren.</i></p>	<p>I Aabenraa Kommunes standardfagentrepriseforfattelse pkt. 13.1 er bestemmelsen fraveget, så selvrisikobeløbet i stedet afholdes af den ansvarlige:</p> <p>”13.1 Bygherren tegner jf. AB 18, § 11, stk. 1 sædvanlig brand- og stormskadeforsikring fra arbejdets påbegyndelse, indtil mangler, der er påvist ved afleveringen, er afhjulpet. Entreprenøren og eventuelle underentreprenører medtages som sikrede på forsikringspolicen.</p> <p>Selvrisikobeløbet udgør som udgangspunkt kr. [100.000] pr. skade. Ved særlige farlige arbejder, herunder bl.a. varmt arbejde gælder dog i særlige tilfælde en selvrisiko på kr. 225.000 pr. skade. Selvrisikobeløbet afholdes af den ansvarlige skadevolder.</p> <p>Det juridiske grundlag for dækningen er forsikringsaftalen mellem Bygherren og forsikringssselskabet, som Entreprenøren er forpligtet til at gøre sig bekendt med.”</p>	<p>Dette er valgt, da Aabenraa Kommune finder det rimeligt, at det er den skadeforvoldende, der afholder omkostninger til selvrisiko, når selvrisikoen er oplyst i aftalegrundlaget og dermed kan indgå i entreprenørens risikokalkulation.</p>

<p>§12 Stk. 3. <i>Entreprenøren skal skriftligt oplyse bygherren om anvendelse af metoder og materialer, der ikke er gennemprøvede, herunder om eventuelle risici derved, medmindre anvendelsen er foreskrevet af bygherren.</i></p> <p>Stk. 6. <i>Entreprenøren kan undlade at opfylde bestemmelsen i stk. 5, hvis dette vil medføre betydelig merudgift for denne eller væsentlig forsinkelse af arbejdet, eller det ved mindre omfattende leverancer vil være besværligt at kontrollere overholdelsen af bestemmelsen. Bygherren skal ved væsentlige leverancer have meddelelse om undladelsen snarest muligt efter, at tilbud fra leverandøren er indhentet</i></p>	<p>§ 12, stk. 3: Entreprenørens oplysning til Bygherre herom ændrer ikke på det sædvanlige.</p> <p>§ 12, stk. 6, sidste pkt.: Bygherren skal ved alle leverancer have meddelelse om undladelse snarest muligt efter, at tilbud fra leverandøren er indhentet</p>	<p>Aabenraa Kommune præciser:</p>
<p>§15 Stk. 2. <i>Ved byggearbejder sørger bygherren i nødvendigt omfang for etablering af stikledninger for afløb, el, gas, vand og varme frem til byggepladsen.</i></p>	<p>§ 15, stk. 2: Bygherre sørger for etablering af de nævnte forsyninger frem til matrikelgrænse. Entreprenøren sørger for videreføring og etablering af nødvendige installationer til byggepladsens drift samt til færdigt byggeri. Entreprenøren afholder udgifter til vedligehold heraf.</p>	<p>Aabenraa Kommune præciser:</p>
<p>§17 Stk. 8. <i>Bygherren skal snarest muligt efter færdigmeldingen skriftligt meddele entreprenøren, om bygherren er enig i, at projektet er leveret, og om bygherren kan godkende det</i></p>	<p>§ 17, stk. 8: Bygherrens godkendelse ændrer ikke på det sædvanlige ansvarsforhold iht. nærværendebetingelser, hvorefter Entreprenøren er ansvarlig for projekteringsfejl herunder ydelsesomfang</p>	<p>Aabenraa Kommune præciser:</p>

<p><i>som grundlag for entreprenørens videre arbejde. I meddelelsen skal bygherren angive eventuelle mangler ved det leverede eller forbehold for godkendelsen.</i></p>		
<p>§23 Stk. 2. <i>Entreprenøren har ret til at udføre en forlangt ændring, medmindre bygherren påviser særlige grunde til at lade andre udføre arbejdet, herunder at entreprenørens økonomiske krav for udførelsen ikke er rimeligt.</i></p>	<p>§ 23, stk. 2: Som et ikke rimeligt økonomisk krav for udførelsen defineres det tilfælde, hvor Bygherre har indhentet to kontrolbud, som ligger mere end 10 % under Entreprenørens krav for udførelsen af ændringsarbejdet.</p>	<p>Dette er valg, da Aabenraa kommune ønsker at definere metoden for rimelige økonomiske krav</p>
<p>§ 34: Stk. 1 <i>Entreprisensummen er fast pris for den del af arbejdet, der udføres inden 12 måneder fra tilbudsdagen (fastprisperioden).</i> Stk. 2. <i>For den del af arbejdet, der udføres efter 12 måneder fra tilbudsdagen, reguleres prisen efter det bygge- eller anlægsomkostningsindeks, der er aftalt, eller som – i mangel af aftale – må anses for relevant for arbejdet. Indeksreguleringen opgøres efter ændringen i indekset fra 6 måneder efter tilbudsdagen til udførelsetidspunktet, der anses for at være midten af den periode, hvori de berørte arbejder er udført, idet indekset på de nævnte tidspunkter om nødvendigt beregnes ved lineær interpolation.</i></p>	<p>I Aabenraa Kommunes standardfagentrepriseraftale pkt. 7.3 er bestemmelsen fraveget, så der fastlægges en fast dato for tidspunktet for indeksregulering samt en fast dato for beregning af indeks:</p> <p>”7.3 Entreprisensummen for den del af arbejdet, der ikke er udført inden den 1. april [år], reguleres i henhold til udviklingen i Danmarks Statistiks Bygeomkostningsindeks for boliger, i alt for det forudgående år.</p> <p>Første regulering finder sted pr. den 1. april [år] med udviklingen i Bygeomkostningsindekset for boliger, i alt fra 1. januar [år] til 1. januar [år].”</p>	<p>Dette er valgt, da Aabenraa Kommune ønsker en fast dato for indeksregulering af indgåede entrepriseaftaler og en fast dato for fastlæggelse af indeksreguleringens omfang.</p> <p>Fravigelsen til AB 18 vurderes ikke at medføre betydelige økonomiske forskelle for hverken Aabenraa Kommune eller entreprenørerne.</p>

<p>Stk. 3. Reguleringen skal ske i forbindelse med betalingen for den del af arbejdet, der berøres af reguleringen, og på grundlag af en dokumenteret opgørelse fra entreprenøren.</p>		
<p>§ 35:</p> <p>Stk. 1. Prisen reguleres, hvis et statsligt indgreb, der er gennemført efter tilbuddets afgivelse, har ført til væsentlig mer- eller mindreudgift og ikke er dækket af anden regulering. Reguleringen sker i henhold til meddelelse fra en statslig styrelse.</p> <p>Stk. 2. Der ydes endvidere entreprenøren godtgørelse for ekstraordinær prisstigning på materiale, som i færdig form eller på sædvanlig måde indgår i arbejdet, eller på brændstof, der direkte benyttes til arbejdet, medmindre den godtgøres efter stk. 1.</p> <p>Stk. 3. Prisstigningen efter stk. 2 skal</p> <p>a) være indtrådt efter tilbudsdagen, og inden aftalt indeksregulering er trådt i kraft,</p> <p>b) være generelt forekommende, og</p> <p>c) fremgå af officielt prisma-teriale eller kunne dokumenteres på anden måde.</p> <p>Stk. 4. Godtgørelse efter stk. 2 omfatter den prisstigning, der overstiger 10 % af prisen på det pågældende materiale eller brændstof på</p>	<p>I Aabenraa Kommunes standardfagentreprisefølgende pkt. 7.4 er bestemmelsen fraveget, så entreprenøren ikke kan kræve regulering af entreprisesummen som følge af forholdene i AB 18, § 35, stk. 2-7:</p> <p>“7.4 Entreprisesummen reguleres <u>ikke</u> som følge af begivenheder omfattet af AB 18, § 35, stk. 2-7. Risikoen for omstændigheder omfattet af § 35, stk. 2 skal således være indeholdt i entreprisesummen.”</p>	<p>Dette er valgt, da AB 18, § 35, stk. 2-7 efter Aabenraa Kommunes opfattelse kan medføre både meget store prisstigninger for bygherre og megen diskussion om ekstrabetaling, og da det er Aabenraa Kommunes opfattelse, at entreprenøren bedre end Aabenraa Kommune kan gardere sig mod disse risici.</p> <p>Fravigelsen er således baseret på et ønske om budgetsikkerhed og klarhed om reguleringsmuligheder.</p>

<p>tilbudsdagen. Til denne pro- centsats lægges 0,5 pro- centpoint for hver hele må- ned, der er forløbet mellem tilbudsdagen og indkøbstids- punktet. Prisstigning, der indtræder efter det tids- punkt, hvor materialet eller brændstoffet er indkøbt, kan ikke medregnes.</p> <p>Stk. 5. Det er en betingelse for at kunne opnå godtgørel- se efter stk. 2, at summen af de beregnede reguleringsbe- løb udgør mindst 0,5 % af entreprisensummen.</p> <p>Stk. 6. Hvis entreprenøren skal yde sin underentrepren- ør godtgørelse efter regler- ne i stk. 2-5, skal tilsvarende godtgørelse ydes entrepre- nøren af bygherren, uanset reglen i stk. 5.</p> <p>Stk. 7. Reguleringen efter stk. 2-6 sker i forbindelse med betalingen for den del af arbejdet, der berøres af reguleringen, og på grundlag af en dokumenteret opgørel- se fra entreprenøren.</p>		
<p>§ 36:</p> <p>Stk. 1 Efter skriftlig anmod- ning til bygherren har entre- prenøren to gange hver måned ret til betaling for kontraktmæssige arbejder og materialer, der er hen- holdsvis ydet og leveret på byggepladsen.</p> <p>Stk. 4 Hvis betalingstids- punktet for et ekstraarbejde ikke er aftalt, kan entrepre-</p>	<p>I Aabenraa Kommunes standard- fagentrepriseforfikling pkt. 8.1 og 8.4 er stk. 1 og 4 i bestemmelsen fraveget, så entreprenøren alene kan kræve aconto fakturering én gang hver måned, og så fakturering for ekstraarbejder først kan ske, når arbejderne er afsluttet:</p> <p>”8.1 Betaling finder sted i henhold til AB 18, § 36, stk. 1, idet Entreprenøren dog kun har ret til betaling én gang hver måned. Betalingsbegæring skal fremsendes, så den er modtaget hos</p>	<p>Fravigelserne til AB 18, § 36, stk. 1 og 4 er valgt for at sikre Aabenraa Kommune lettere hånd- tering af fakturaer og for at mindske det admini- strative arbejde med behandling heraf.</p> <p>Fravigelsen til AB 18, § 36, stk. 5 er valgt med henblik på at sikre, at entreprenøren ikke er</p>

<p><i>nøren kræve betaling efter reglen i stk. 1. Betaling skal kræves inden rimelig tid efter, at ekstraarbejderne er udført, medmindre særlige forhold gør, at det ikke er muligt at afregne dem.</i></p> <p>Stk. 5. <i>Efter afleveringen sender entreprenøren en endelig og fuldstændig slutopgørelse til bygherren, herunder over tilgodehaveren for alle ekstraarbejder. Efter at bygherren har modtaget slutopgørelsen, kan entreprenøren ikke fremkomme med yderligere krav – bortset fra sådanne, der er taget konkret forbehold om i slutopgørelsen.</i></p>	<p>Bygherren mellem den 1. og 5. i måneden efter arbejdets udførelse.</p> <p>...</p> <p>8.4 Der skal udstedes særskilt faktura for ekstraarbejde, og betaling for ekstraarbejde finder - med mindre andet er aftalt med Bygherren - først sted, når ekstraarbejdet er afsluttet.”</p> <p>I Aabenraa Kommunes standardfagentreprisefakta pkt. 8.7 er stk. 5 i bestemmelsen fraveget, så slutopgørelsen skal udgøre min. 10 % af entreprisens summen:</p> <p>”8.7 Sidste betaling (slutopgørelsen) skal udgøre mindst 10 % af entreprisens summen. Slutopgørelsen udbetales først, når mangelafhjælpningen, jf. afleveringsprotokol, er fuldendt, og komplet og mangelfri kvalitetssikringsdokumentation samt komplet mangelfrit drifts- og vedligeholdelsesmateriale er afleveret ved digital aflevering.”</p>	<p>forud med betalingen og med henblik på at sikre øget incitament til hurtig og effektiv udbedring af samtlige ved afleveringen konstaterede mangler.</p>
<p>§40</p> <p>Stk. 2. <i>Hvis der er fastsat dagbod eller andre særlige sanktionsbestemmelser, kan erstatningskrav for forsinkelse ikke rejses herudover.</i></p> <p>Stk. 3. <i>Skal dagbod beregnes som en brøkdel af entreprisens summen pr. dag, entreprenøren er forsinket, beregnes den af entreprisens summen uden moms pr. påbegyndt arbejdsdag. Dagbod beregnes for tiden, indtil entreprenøren har</i></p>	<p>§ 40, stk. 2: Der er aftalt dagbod. Entreprisekontrakten indeholder blandt andet angivelse af frister samt dagbodens størrelse.</p> <p>§ 40, stk. 3: Bygherre er berettiget til at tilbageholde dagbod i den næstkommende acontoudbetaling efter det konstateres, at Entreprenør er forsinket ift. den gældende tidsplan.</p>	<p>Aabenraa Kommune præciser:</p>

<p><i>færdiggjort arbejdet og har færdigmeldt det, og forfalder til betaling på færdiggørelsestidspunktet ifølge entreprenørens færdigmelding.</i></p>		
<p>§ 43 Stk. 3. <i>Hvis forsinkelsen skyldes</i></p>	<p>§ 43, stk. 3: c) at kommunens godkendelse af Skema B for gennemførelse af projektet ikke foreligger senest 6 uger efter indsendelse af fyldestgørende materiale hertil, har Bygherren ret til parallelforskydning af den aftalte hovedtidsplan og i dette tilfælde</p>	<p>Aabenraa Kommune præciser:</p>
<p>§ 44. Stk. 1 <i>Bygherren skal skriftligt og med rimeligt varsel indkalde til en gennemgang af arbejdet i rimelig tid inden den aftalte aflevering (førgennemgang) samlet eller opdelt i sektioner eller entrepriser. Hvis bygherren ikke gør det, kan entreprenøren indkalde til førgennemgangen.</i></p>	<p>§ 44, stk. 1: Forinden før gennemgang, skal Entreprenøren have afholdt egen mester gennemgang og mangler konstateret herved skal være afhjulpet.</p>	<p>Aabenraa Kommune præciser:</p>
<p>§ 59: Stk. 1 <i>Bygherren kan efter skriftligt påkrav hæve entreprisaftalen helt eller delvist,</i> a) <i>hvis der foreligger en væsentlig ansvarspådragende forsinkelse fra entreprenørens side med hensyn til arbejdets udførelse, og forsinkelsen medfører betydelige ulemper for bygherren,</i> b) <i>hvis der i øvrigt foreligger væsentlig forsinkelse fra entreprenørens side med</i></p>	<p>I Aabenraa Kommunes standardfagentreprisaftale pkt. 14 er bestemmelsen fraveget/udvidet, så Aabenraa Kommune udover at kunne ophæve aftalen som følge af misligholdelse jf. AB 18, § 59 også frit kan opsigte aftalen frem til et nærmere defineret tidspunkt fx afslutningen af projektgennemgangen:</p> <p>”14.1 Bygherren er berettiget til uden nærmere begrundelse at opsigte Aftalen i perioden fra Aftalens indgåelse og frem til afslutningen af [fx projektgennemgangen].</p>	<p>Dette er valgt for at sikre Aabenraa Kommune mulighed for at komme ud af aftalen uden at betale erstatning, hvis det i forbindelse med projektgennemgangen fx måtte vise sig, at budgettet er uholdbart.</p> <p>Bestemmelsen forventes alene bragt i anvendelse i helt ekstreme situationer, hvor budgettet ikke kan sikres overholdt ved</p>

<p><i>hensyn til forhold af afgørende betydning for bygherren,</i></p> <p><i>c) hvis det udførte arbejde er af en sådan kvalitet, at bygherren har grund til at antage, at entreprenøren ikke vil være i stand til at fuldføre arbejdet uden væsentlige mangler, eller</i></p> <p><i>d) hvis der i øvrigt foreligger væsentlig misligholdelse fra entreprenørens side med hensyn til forhold af afgørende betydning for bygherren.</i></p> <p>Stk. 2. <i>Bygherren kan efter skriftligt påkrav forlange, at en underentreprenør eller en leverandør fratages henholdsvis udførelse af arbejde og levering af materialer, såfremt denne væsentligt har tilsidesat gældende regler eller aftalte vilkår om samfundsansvar, herunder regler om sikkerhed og arbejdsmiljø. Under samme betingelser kan bygherren bortvise enkeltpersoner fra byggepladsen.</i></p>	<p>14.2 Herefter kan Bygherren ikke længere opsige aftalen, og Bygherren er alene berettiget til at bringe Aftalen til ophør, hvis betingelserne for ophævelse jf. AB 18, kap I er opfyldt.</p> <p>14.3 Meddelelse fra Bygherren til Entreprenøren om, at Bygherren ønsker at opsige Aftalen, skal ske skriftligt og fremsendes senest på tidspunktet for [fx projektgennemgangens] afslutning.</p> <p>14.4 Opsigelse forventes alene at finde sted, hvis Bygherren under og/eller senest ved afslutningen af [fx projektgennemgangen] – mod forventning - vurderer, at ét eller flere af følgende forhold gør sig gældende:</p> <p>Væsentlig usikkerhed om overholdelse af den økonomiske ramme for projektet</p> <p>Utilfredsstillende samarbejde</p> <p>14.5 Såfremt Bygherren opsiger Aftalen, er Bygherren forpligtet til at udbetale vederlag stort kr. [beløb] ekskl. moms til Entreprenøren for dennes deltagelse i projektet frem til opsigelsen.</p> <p>Beløbet er til fuld og endelig afregning af parternes mellemværende, og Entreprenøren kan ikke herudover kræve erstatning, godtgørelse eller anden økonomisk kompensation for Entreprenørens deltagelse i projektet eller udbuddet i øvrigt.”</p>	<p>besparelestiltag, og hvor eneste mulighed derfor kan være at bringe aftalerne til ophør.</p> <p>Selvom bestemmelsen har karakter af en væsentlig ændring af AB 18 til skade for entreprenøren, er hensynet til entreprenøren efter Aabenraa Kommunes opfattelse i rimelig grad sikret, da der i tilfælde af opsigelse af aftalen udbetales et vederlag til entreprenøren svarende til entreprenørens arbejdsindsats frem til opsigelsen.</p> <p>Bestemmelsen har imidlertid den konsekvens, at entreprenøren ikke kan risikere at igangsætte bestilling af byggematerialer mv. før efter tidspunktet for Aabenraa Kommunes mulighed for at bringe aftalen til ophør. Ved fastlæggelse af tidsplanen for projektet, bør der derfor tages højde for dette forhold.</p>
<p>§ 69. Stk. 1 <i>Twister mellem parterne afgøres endeligt ved voldgift ved Voldgiftsnævnet.</i></p>	<p>§ 69, stk. 1: Entreprenøren er dog forpligtet til at lade sig adcitationsstævne ved andet værneting, såfremt bygherren af tred-</p>	<p>Aabenraa Kommune præciser:</p>

	<p>jemand stævnes herved. Totalentreprenøren er endvidere forpligtet til, at sikre, at dennes underentreprenører er underlagt samme forpligtelse. Såfremt Entreprenøren ikke overholder denne forpligtelse, er Entreprenøren forpligtet til at friholde bygherre for de ekstra omkostninger denne skønmæssigt påføres ved at skulle føre sag om det samme forhold i to forskellige retsinstanser</p>	
--	--	--